

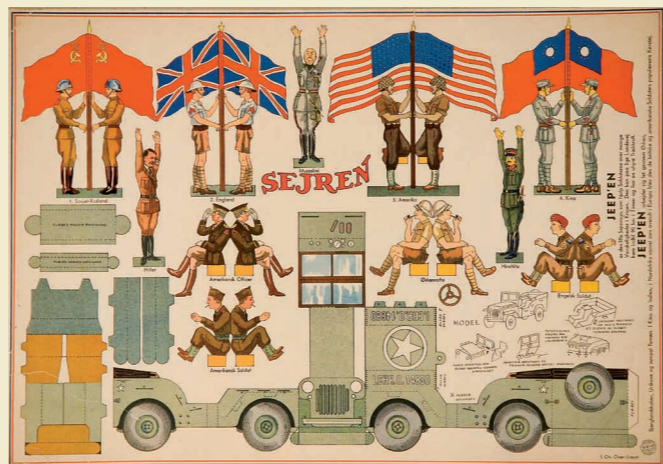
En temps de guerra, malgrat tot, els nens i les nenes juguen. I el joc, com en totes les èpoques, tendeix a reproduir els comportaments dels adults. Els nens de la guerra juguen a la guerra —i, si més no en l'àmbit republicà, socialment molt més avançat, també les nenes juguen a milicianes. La mainada es vesteix festivament d'uniforme, fabrica manualment vehicles militars de joguina, fa instrucció i lliura batalles amb suposats fusells.

És la paradoxa de la guerra-joc establerta dins la guerra real i, doncs, dins la guerra-drama. Una paradoxa que només els retallables —i els soldadets de plom— poden expressar en tota la seva agudesada.

La interessantíssima col·lecció que aquí presentem, de Francesc d'Assís López Sala, és un testimoni viu de la importància, i de la qualitat, d'aquests jocs de paper. D'una banda, convé no oblidar-ho, els retallables són també una part significativa de la política de propaganda dels dos bàndols. I aquest és un àmbit central de qual-sevol guerra. Mitjançant el joc es pretén subratllar entre els infants l'escissió maniquea entre «bons» i «dolents» (entre els «nostres» i els «altres»), generar confiança en la victòria, trencar amb el discurs derrotista, menystenir les forces de l'enemic.

D'altra banda, però, els retallables de la guerra són productes d'una gran qualitat tècnica, i alguns fins i tot d'una gran bellesa. Molt especialment la indústria gràfica barcelonina havia assolit ja aleshores un alt nivell, que es posà al servei de la causa republicana. També ho feren les impremtes de Madrid, amb productes de gran interès. La propaganda franquista s'estengué per diversos nuclis impressors (Saragossa, Granada, Vitòria), i òbviament es va apoderar dels grans centres editorials a la fi de la contesa. Aleshores, en alguns casos, les impremtes reproduïren les mateixes peces d'abans, tan sols canviant els colors dels uniformes.

Més enllà dels objectius polítics, dels interessos comercials, de l'enginy creatiu, els retallables ens parlen, però, d'infants que juguen. Joc i guerra: paradoxa cruel.

RETALLABLES

DE LA GUERRA CIVIL (1936-1939)

16 JUNY - 24 SETEMBRE 09

Dilluns a dissabte: de 10 a 19 h
 Dimecres: de 10 a 20 h
 Diumenges i festius: de 10 a 14.30 h
 Dilluns no festius, tancat

ENTRADA GRATUÏTA

MUSEU D'HISTÒRIA DE CATALUNYA

Plaça Pau Vila, 3
 08003 Barcelona
 Tel. 93 225 47 00
 Fax 93 225 47 58
 www.mhcat.cat

